

17. Sitarov VA Didactics. 2nd edition. M.: Enlightenment, 2004. 368 pp.

18. Uznadze DN Experimental basics of the installation psychology. Tbilisi: Acad. Sciences of the Georgian SSR, 1961. 210 p.

Лякишева Анна, Потапчук Татьяна. **Актуальные проблемы готовности будущих воспитателей к профессиональной деятельности.** *Цель исследования.* В статье рассматриваются актуальные проблемы готовности будущих воспитателей к профессиональной деятельности. **Результат.** Отмечено, что основой их профессионального мастерства является взаимодействие с детьми дошкольного возраста. Именно от степени готовности студентов к дальнейшей профессиональной деятельности зависит успешность и эффективность их самореализации в выбранной профессии воспитателя заведения дошкольного образования.

Ключевые слова: профессиональное мастерство, готовность к профессиональной деятельности, самореализация, воспитатель учреждения дошкольного образования.

Lyakusheva Anna, Potapchuk Tetyana. **Actual problems of readiness of future employees to professional activities.** *The aim of the research.* The article deals with the actual problems of readiness of future educators for professional activity. It is noted that they are the basis of their professional skills and interaction with children of preschool age. **Result.** It is precisely on the degree of readiness of students for further professional activity the success and efficiency of their self-realization in the chosen profession of the teacher of the institution of preschool education depends on the degree of readiness of the students.

Key words: professional skills, readiness for professional activity, self-realization, teacher of the institution of preschool education.

Стаття надійшла до редколегії 05.03.2019 р.

УДК 373.3.016:81

ФРАЗЕОЛОГІЧНІ МОДИФІКАЦІЇ У МОВЛЕННІ ДІТЕЙ 6–7-РІЧНОГО ВІКУ

Зоряна Мацюк,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри філології та методики початкової освіти,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна, Zoriana_Matsiuk@ukr.net ; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7915-742X>

DOI: <https://doi.org/10.29038/2415-8143-2019-01-52-58>

Мета дослідження. Фразеологічний рівень мови відзначається найбільшою динамікою розвитку і характеризується інтенсивними процесами модифікації. Такі зміни відбуваються внаслідок дії внутрішніх і зовнішніх чинників. Професійна та соціальна діяльність людей, реалії та факти багатогранного життя, поява нових суспільних прошарків, їхні інтереси, навколишній світ – усе це спонукає народ, який був і залишається основним джерелом збагачення мови, до утворення нових мовних одиниць, до збагачення колоритного арсеналу мовних засобів. Поява нових понять, реалій і явищ, що потребують найменування, необхідність оновити старі вислови, які втратили колишню виразність, постійна потреба людей в образних висловах – саме цими факторами зумовлений безперервний процес оновлення фразеології. Фразеологічні неологізми плідно утворюються, засвоюються й активно функціонують у мовленні, зокрема в дитячому.

Методи дослідження. Мовна картина світу здебільшого зумовлена явищем ідіоматичності – і внутрішньомовної, і міжмовної є тим продуктом мисленнєвої та мовленнєвої діяльності, який вносить семантичний розподіл дійсності, унікальний для будь-якої мови. Фразеологічний рівень мови відзначається найбільшою динамікою розвитку і характеризується інтенсивними процесами модифікації, які часто творять діти. **Результат.** Поява нових понять, реалій і явищ, що потребують найменування, необхідність оновити старі вислови, які втратили колишню виразність, постійна потреба дітей в образних висловах – саме цими факторами зумовлений безперервний процес оновлення дитячої фразеології. Фразеологія становить те поле наукового пошуку, яке має неабиякий інтерес мовознавців і впродовж останніх років активно вивчається під багатьма кутами зору. Виникнення та життя мовних реалій залежить не лише від суспільної потреби, а й від різних екстралінгвальних чинників. У наукових дослідженнях взаємодії мови та культури, постала актуальна проблематика – з'ясування етимологічних етюдів та сфер вживання окремих сполук в дитячому мовленні.

Ключові слова: фразеологія, образне мовлення дітей, семантика, модифікація, фразеологічні неологізми.

Вступ

Постановка проблеми. Фразеологічний склад мови – дзеркало, у якому лінгвокультурна спільнота ідентифікує свою національну самосвідомість. Адже, виконуючи функції носія культури, за допомогою якого досягнення цивілізації передано від одного покоління до іншого, мова слугує методом ідентифікації об'єктів світу, способом адаптації людини в житті, засобом оцінки культурних реалій, організації та координації діяльності. Мова відображає не тільки реальний світ, що оточує людину, а й менталітет народу, його національний характер, традиції, звичаї, мораль і систему цінностей. Водночас мова – скарбниця культури, оскільки всі знання, уміння, матеріальні й духовні цінності, накопичені тим чи тим народом, зберігаються у його мовній системі – фраземах, фольклорі, книгах, усному та писемному мовленні. Мова як ідеальна структура, що об'єктивно існує, підпорядковує й організує сприйняття світу його носіями.

Відомо, що фразеологічні одиниці належать до засобів соціальної та міжособистісної комунікації суб'єктів, притаманній здебільшого побутовому мовному стилю. Фразеологізми, використані під час вербальної інтеракції, надають мовленню особливої влучності, точності, виразності, образності та національного колориту. Уживані сталі звороти толерантно відтворюють негативні риси характеру людини, її життєвий устрій і звички, національні традиції. Ємкість і лаконічність фразеологічних виразів дають змогу виражати найскладнішу семантику стисло, дотепно, доречно, економно, точно та переконливо. Фразеологізовані структури, пов'язані з ментальною, інтелектуальною, емоційною сферою життя, відображають фактичну мовленнєву поведінку та спрямовані на реалізацію потреб мовця як комуніканта.

Різні форми мовного спілкування отримали назву вербальних засобів комунікації. Оскільки найбільш відомим вербальним засобом спілкування є мовлення, тому завдяки промові педагог передає й отримує більшість життєво важливої інформації. Однак мовлення є тільки одним з елементів мови, тому його функціональні можливості набагато менші, ніж мовної системи в цілому. Аналіз взаємодії мови та культури складний, оскільки сфери мови та культури не тільки взаємно перетинаються, але, як правило, мова – як спосіб існування вербальної культури, у той же час сама є культурно-історичною освітою.

Аналіз останніх досліджень. Загалом вивченню фразеологізмів присвячено праці таких відомих вітчизняних і зарубіжних учених, як: Л. Г. Авксент'єв, В. А. Архангельський, Н. Д. Бабич, Ш. Баллі, І. О. Бодуен де Куртене, Л. А. Булаховський, В. В. Виноградов, В. Даль, М. Т. Демський, О. І. Єфімова, В. П. Жуков, А. П. Коваль, М. П. Коломієць, О. В. Куніна, Б. О. Ларін, Ю. В. Лисенко, О. О. Потебня, Є. С. Регушевський, Л. Г. Скрипник, Г. М. Удовиченко, В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко, Ф. Ф. Фортунатов, М. М. Шанський, О. О. Шахматов, Л. В. Щерба та ін.

Матеріал і методи дослідження. Відомо, що будь-яка галузь людського пізнання містить із об'єктом і предметом вивчення певні дослідницькі методи. Лінгвістика протягом історії свого розвитку створила власні (спеціальні) методи, які виділяють такий аспекти мовлення, які вважають найважливішими у сучасній мовній парадигмі. Нами застосовано структурні методи, оскільки він допомагає описувати семантичну структуру слова і ґрунтований на тому, що лексичне значення слова ділиться на мінімальні одиниці змісту і перебувають у системних відношеннях. Лінгвістичний метод, як приватний науково-дослідний метод, застосовуємо в мовознавстві для пояснення взаємовідношень та ієрархічної структури мови. Щодо методу – пояснювальний опис, то нами застосовано таксономічні й динамічні описи, оскільки вони відповідають на питання, як влаштована мова, чому саме так, а не іншим чином.

У сучасному мовознавстві акцент зроблено на проблемі мовленнєвого, комунікативного, стилістичного аспекту аналізу фразеологізмів. Зокрема, М. М. Шанський поділив фразеологічні одиниці з погляду стилістичного використання на три розряди: міжстильова фразеологія, розмовно-побутова фразеологія та фразеологія книжна [9]. Натомість Г. П. Їжакевич класифікує фразеологізми української мови, вирізняючи стилістичну й стильову різновидність, і виділяє три групи фразеологізмів: а) фразеологізми, що активно функціонують у сучасній українській мові; б) застарілі, або такі, що зникають з

ужитку на сучасному етапі розвитку мови; в) нові, які нещодавно увійшли в мову або перебувають у процесі становлення, входження у категорію стійких сполук [4]. Традиційно в семантичній структурі слова та фраземі дослідники окреслюють три аспекти: сигніфікативний (містить обсяг поняттєвої інформації), денотативний (виражає співвіднесеність фразеологізмів із предметами, явищами та ситуаціями реальної дійсності) та конотативний (містить емоціонально-оцінні, когнітивні й стилістичні значення).

Означені наукові положення мають вагомe значення для аналізу мотиваційного, етимологічного, екстралінгвістичного, семантичного плану фразем та їх функційного потенціалу в мовленні дітей 6-річного віку. Актуальною проблемою є сприйняття та вивчення фразеологізмів у дошкільному віці та в початковій школі з урахуванням особливостей фразем – вторинно номінативних компонентів мови. Тому, **мета статті** – визначити фразеологізми як різні за своїм функційним і соціальним статусом одиниці, проаналізувати особливості використання фразеологізмів у дитячій вербальній міжмовній комунікації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фразеологія – одна з малорозроблених проблематик лінгводидактики, оскільки «...фразеологічне значення – чи не найзаплутаніша у фразеологічній семантиці» [7, с. 58]. Варто зазначити, що в полі лінгводидактики залишаються актуальною проблема фразеологічної семантики: *зовнішній аспект*, що безпосередньо стосується дослідження якості фразеологічного значення порівняно з лексичним, та тісно пов'язаний з ним *внутрішній*, що розкриває роль окремих складових семантичної структури фразеологізмів у створенні якісної відмінності їх значення від лексичного. Неоднотайність, а часто й протилежність у поглядах дослідників на проблему фразеологічної семантики характерні для обох аспектів. Фразеологічне значення має складну структуру, специфіка якого полягає в цілісності й переосмисленості та впливає зі специфіки компонентного складу та способу творення фразеологізму. Фразеологічне значення, порівняно з лексичним – набагато складніше завдяки нашаруванню різних відтінків та емоційно-експресивних конотацій, значна наповненість якого значно збагачує інформативність стійких сполук.

Серед образних виразів, які використовують для розвитку образної мови дітей, педагоги ХХ століття вважали насамперед метафори, епітети, порівняння, прислів'я, приказки, загадки, скоромовки. Однак про роботу над фразеологізмами як особливою лексичною одиницею в працях педагогів і методистів цього періоду не йдеться. Головним здобутком на нашу думку, є звернення до зразків народної мовної творчості, обґрунтування її ролі в розвитку мовлення та мислення дітей, а також до пояснення значень стійких словосполучень, до художньої літератури як засобу ознайомлення дітей із невідомими для них зворотами мовлення. Підкреслюємо значення фразеологічних виразів щодо оволодіння образними засобами мови, із акцентом на їх ролі у розвитку дитини (її мовлення); точності, образності та влучності висловлювань; рекомендовано звертати увагу на фразеологічні звороти, що наявні в текстах дитячої художньої літератури та легкі для сприйняття дітьми; значну увагу приділено розвитку семантичної сторони мовлення.

Аналіз наукового доробку свідчить, що науковці в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. зорієнтовані на аналіз роботи з фразеологізмами та розглядають їх як особливі мовленнєві одиниці, що підлягають засвоєнню дітьми. Наприклад Н. В. Гавриш і К. Л. Крутій пропонують розглядати фраземи як складовий компонент теорії й методики розвитку словника дітей старшого дошкільного віку. Науковець використовує фраземи для розвитку образного мовлення дітей, зокрема: збагачення словника дітей фразеологізмами; формування умінь точного й доречного їх використання; навчання розумінню переносного значення стійких словосполучень; розвиток у дітей прагнення до яскравого, образного вираження своїх вражень і уявлень [3]. Горбунова Н. В. окреслила рекомендації щодо роботи з образними виразами. Проте ґрунтовних методичних вказівок щодо ознайомлення дітей із фразеологізмами не має, а також не представлено до цього часу й цілісної методики збагачення мовлення дітей фразеологізмами з урахуванням єдності семантичного та прагматичного компонентів.

На думку В. О. Сухомлинського [6], щоб слова стали для дітей «*внутрішнім духовним багатством*», треба педагогу його зрозуміти, сприйняти, відчути та донести до свідомості вихованців з усіма його тонкощами та відтінками. Акцентуючи увагу педагогів на семантиці фразеологічних одиниць, Є. О. Фльорина пропонує кілька методів пояснення дітям зворотів мовлення. Зауважує, що вибір методів залежить і від смислового навантаження, і від жанру художнього твору. У зв'язку з цим значення нових виразів доцільно розкривати різними способами: або до читання, або, скажімо, надати дітям можливість зрозуміти значення слова з контексту, загального значення фрази. Образні одиниці, на її думку, засвоюються дітьми під час читання народних казок. О. П. Усова обґрунтувала семантичні аспекти образних зворотів мовлення та їх актуалізацію в мовленні дітей. Вона сформулювала головний принцип роботи з образними зворотами мовлення, зміст якого полягає в тому, що використання педагогом влучних виразів у різних ситуаціях має здійснюватися таким чином, щоб дитина встановлювала зв'язок цих словосполучень зі своїми діями, що сприяє засвоєнню цих малих фольклорних форм рідної мови. О. П. Усова вбачала роль образних виразів у тому, що саме через них дитина пізнає національні символи, вчиться мислити образно й узагальнено від конкретних речей [8].

Богущ А. М. приділяла значну увагу в роботі над фразеологізмами у зв'язку з формуванням лексичної компетентності. Науковець пропонує навчати розрізняти пряме й переносне значення слів і словосполучень, їх узагальнювальний зміст, застосовуючи тематичний принцип добору фразеологізмів і враховуючи їх найважливішу ціннісну характеристику – доцільність використання. Фразеологічні одиниці допомагають дітям: відшукати потрібні вислови у літературному тексті та їх аналіз; добір до фразеологічного виразу синонімів; використання в своєму мовленні значної кількості образних виразів; художній аналіз прислів'їв та приказок; добір фразеологізмів, приказок і прислів'їв до сюжетного малюнку; складання казок, розповідей за змістом фразеологізмів; відгадування дітьми про кого саме йдеться за названими фразеологізмами; зображення дітьми на малюнку того, як вони зрозуміли зміст фразеологізму тощо [1; 2].

Отже, фразеологічні одиниці, як переконливо зазначає І. Соколова, допомагають дитині передавати емоційне ставлення до навколишнього середовища, надають вербальній міжособистісній взаємодії цікавості, різноманітності, творчості. Вони є виразними, збільшують силу впливу сказаного [5].

Говорячи про активне вживання фразем дітьми 6–7-річного віку, варто звернути увагу на психолінгвістичний аспект даної проблеми. Адже діти здатні не лише відтворювати фразеологізми в мовному потоці, а й під впливом різних позавербальних факторів змінювати сталі вислови, надаючи їм додаткової конотації. Можемо стверджувати про існування явища модифікації у дитячому розмовному мовленні. Саме тому фраземи варто аналізувати й розглядати не лише як одиниці мови, а і як психолінгвістичні одиниці, розмежовувати й об'єднувати з науковою метою за їх функційним призначенням у межах мовленнєво-мовних, індивідуальних і соціальних процесів.

Фразеологічний рівень мови відзначається найбільшою динамікою розвитку і характеризується інтенсивними процесами модифікації. Такі зміни відбуваються внаслідок дії внутрішніх і зовнішніх чинників. Професійна та соціальна діяльність людей, реалії та факти багатогранного життя, поява нових суспільних прошарків, їхні інтереси, навколишній світ – усе це спонукає народ, який був і залишається основним джерелом збагачення мови, до утворення нових мовних одиниць, до збагачення колоритного арсеналу мовних засобів. Поява нових понять, реалій і явищ, що потребують найменування, необхідність оновити старі вислови, які втратили колишню виразність, постійна потреба людей в образних висловах – саме цими факторами зумовлений безперервний процес оновлення фразеології. Фразеологічні неологізми плідно утворюються, засвоюються й активно функціонують у розмовному мовленні.

Фразеологічні неологізми – це незареєстровані словниками стійкі словесні експресивні звороти. Їх прийнято класифікувати як: новостворені; актуалізовані в нових соціальних

умовах; трансформовані з відомих раніше паремій, крилатих висловів і фразем; запозичені з інших мов [7]. Зауважимо, що явище модифікації фразеологічних одиниць зумовлене насамперед екстралінгвальними факторами. Здатність фразеологізмів до модифікування «закладена в мовній системі та впливає і з конститутивних (полілексичність, стійкість), і з факультативних (ідіоматичність, образність, мотивованість) їхніх властивостей. Трансформаційні зміни фразем зумовлені їх природою: відносною стійкістю і семантичною нерозкладністю, відтворюваністю, нарізнооформленістю.

Для створення нових, оказіональних фразеологічних одиниць діти 6–7 років вдаються до різноманітних способів трансформацій фразеологізмів. Нові фразеологічні одиниці виникають спочатку в мові однієї дитини та можуть бути повторені іншими мовцями. Але до тих пір, поки дана одиниця функціонує на рівні мови, вона залишається оказіоналізмом або авторським уживанням. Лише повторена багато разів і стала надбанням мови, ця одиниця трансформується в узуальну. Оказіональна трансформація фразем підпорядковується закономірностям, які визначаються специфікою фразеологізмів як стійких словосполучень. Усі наявні класифікації способів подібної трансформації зводять усі види індивідуально-авторського перетворювання в дві великі групи: перетворення та переосмислення стійких сполук. До першої відносять фразеологізми, які зазнають усіляких структурних змін без семантичних зрушень, але містять низку модифікаційних варіантів фраземи, наприклад:

✓ *за праве діло – стій сміло* 'вдало виконана робота' (*зробив діло – гуляй сміло*);

✓ *слово не стріла, а раниць глибше* 'перш ніж щось говорити, потрібно подумати' (*слово не горобець, вилетить – не спіймаєш*);

до другої – зі зміною семантикою, наприклад: *іти гайтю* 'іти на вулицю гуляти з дитиною', 'померти' (Мацюк, 2013). Як бачимо, у цій фразеологічній одиниці семантика неоднозначна. Наприклад, на Західному Поліссі цей вираз можна спокійно віднести і до дитячої лексики, оскільки дітки, які хочуть прогулятися на вулиці часто просять «*ідем гайтю!*», однак етимологія нам невідома.

Серед фразеологічних висловів алегорично-метафоричного типу вирізняється інша значна за обсягом група стійких одиниць, у складі яких опорний означуваний член відсутній. На нашу думку, специфічно жанрові звороти, елементи яких відносно самостійні, однак надто легко замінюють сукупність своїх значень, одним словом – поняттям, тяжіють до одного семантично прозорого слова. Загальне значення вислову вмотивоване та є результатом впливу значень його компонентів, наприклад:

1) високий ступінь протиставлення: *ні думать, ні згадать, тільки в казці сказать* 'нереальна подія' (*ні в казці сказать, ні пером написать*);

2) узвичаєні народні вислови, що передають високий ступінь чогось за умови порівняння: *що страх, хоч око виколи* 'дуже страшно' (*аж дух сперло*); *зуб на зуб не попаде* 'дуже холодно' (*зуби цокотять*);

3) формула схожості героїв і її живомовні заступники: *як одна мати народила* 'бути схожим' (*однієї матері; один у один; як один; як дві каплі води*);

4) локально-темпоральні фраземи із змінною невідомою точкою відліку «*за царя Гороха...*» і под., наприклад:

✓ *за царя Гороха, як було людей троха* 'невідомо коли'. У дитячому мовленні зафіксовану низку модифікованих варіантів до наведеної вище фраземи, наприклад: *за царя Горошка, як було людей трошки; за царя Горошка, коли хліба не було ні трошки; це було за короля Горошка, як було людей трошка; то це було за царя Гороха, як землі було дуже троха;*

✓ *за царя Панька, як була земля тонка* 'дуже давно' (*за царя Панька, як була земля тонка, пальцем тикнеш та й воду вип'єш; За царя Тимка, як була земля тонка, пальцем проткни та й под її напнись!*);

✓ *Це було за царя Йвана, як була земля череп'яна* 'дуже давно';

✓ *За царя Хмеля, як була людей жменя* 'початок існування людства'.

Фразеологізми у дитячому мовленні ідентифікуємо як композиційно-необхідний експресивний словесний компонент.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Образне та лаконічне, точне та виразне, влучне та дотепне мовлення пов'язують передусім із дитячими висловлюваннями, у яких містяться фразеологічні одиниці, доречно вжиті в тій чи тій ситуації спілкування. Збагачення мовлення дітей 6–7-річного віку фразеологізмами сприяє розвитку образності, виразності, якості мовлення у дітей. Через призму фразеології юне покоління залучають до національного багатства рідної мови, до відчуття її колориту, образного забарвлення народних мовних традицій. Різноманітність дитячих висловів указує, по-перше, на тісний зв'язок із розмовною мовою, а по-друге, на те, що саме живе мовлення – це невичерпне джерело багатогранних мовних висловів. Фразеологічний рівень мови відзначається найбільшою динамікою розвитку і характеризується інтенсивними процесами модифікації, що яскраво представлено в проаналізованих фраземах дитячого мовлення.

Джерела та література

1. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільному закладі : Практикум : Навч. посібн. / А. М. Богуш, Т. М. Котик. – К. : Вища школа, 1994. – 157 с.
2. Богуш А. М. Методика розвитку рідної мови і ознайомлення з навколишнім у дошкільному закладі. Практикум : [навч. посібн.] / А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 1995. – 192 с.
3. Гавриш Н. В. Некоторые пути формирования образности речи старших дошкольников / Н. В. Гавриш // Разнообразие воспитания и обучения дошкольников в психолого-педагогическом аспекте. – М., 1990.
4. Їжакевич Г. П. Стилїстика фразеологічних одиниць / Г. П. Їжакевич // Сучасна українська літературна мова : стилїстика; за ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1973. – С. 150–210.
5. Соколова И. Фразеологические единицы в русской речи ребенка-билингва / И. Соколова // Дошкольное воспитание. – 2011. – № 7. – С. 28–34.
6. Сухомлинський В. О. Любов до рідного слова : Хрестоматія : Навч. посібн. для пед. навч. закладів I-IV р.а. / упор. і автор вступн. статті Г. М. Федорченко. – Переяслав-Хмельницький : ПП «СКД», 2008. – 195 с.
7. Ужченко В. Д. Фразеологія сучасної української мови : навч. посіб. / В. Д. Ужченко, Д. В. Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 494, [2] с.
8. Усова А. П. Русское народное творчество в детском саду / А. П. Усова. – М., 1972. – 78 с.
9. Шанский Н. М. О фразеологизме как языковой единице и предмете фразеологии / Н. М. Шанский // Проблемы устойчивости и вариантности фразеологических единиц. – Тула, 1968. – С. 69.

References

1. Bohush A. M. Metodyka navchannia ditei ukrainiskoi movy v doshkilnomu zakladi : Praktykum : Navch. posibn. / A. M. Bohush, T. M. Kotyk. – K. : Vyshcha shkola, 1994. – 157 s.
2. Bohush A. M. Metodyka rozvytku ridnoi movy i oznaiomlennia z navkolyshnim u doshkilnomu zakladi. Praktykum : [navch. posibn.] / A. M. Bohush. – K. : Vyshcha shkola, 1995. – 192 s.
3. Havrysh N. V. Nekotorye puty formirovaniya obraznosti rechy starshykh doshkolnykov / N. V. Havrysh // Raznoobrazye vospitaniya i obucheniya doshkolnykov v psikhologo-pedahohycheskom aspekte. – M., 1990.
4. Izhakevych H. P. Stylystyka frazeolohichnykh odynyts / H. P. Yizhakevych // Suchasna ukrainska literaturna mova : stylystyka; za red. I. K. Bilodida. – K. : Naukova dumka, 1973. – S. 150–210.
5. Sokolova Y. Frazeolohycheskye edynytsy v russkoi rechy rebenka-bylynhva / Y. Sokolova // Doshkolnoe vospytanye. – 2011. – № 7. – S. 28–34.
6. Sukhomlynskyi V. O. Liubov do ridnoho slova : Khrestomatiia : Navch. posibn. dlia ped. navch. zakladiv I-IV r.a. / upor. i avtor vstupn. statii H. M. Fedorchenko. – Pereiaslav-Khmelnytskyi : PP «SKD», 2008. – 195 s.
7. Uzhchenko V. D. Frazeologiya suchasnoyi ukrayins`koyi movy` : navch. posib. / V. D. Uzhchenko, D. V. Uzhchenko. – K. : Znannya, 2007. – 494, [2] s.
8. Usova A. P. Russkoe narodnoe tvorchestvo v detskom sadu / A. P. Usova. – M., 1972. – 78 s.
9. Shanskyi N. M. O frazeolohyzme kak yazykovoi edynytsy u predmete frazeolohyy / N. M. Shanskyi // Problemy ustoichyovosti y varyantnosti frazeolohycheskykh edynyts. – Tula, 1968. – S. 69.

Zoriana Matsiuk. Fraseological modifications in the speech of 6-7 year old children. The aim of the research. The phraseological level of the language is characterized by the greatest dynamics of development and the intense modification processes. Such changes are due to the influence of internal and external factors. The professional and social activity of people, the realias and facts of multi-faceted life, the emergence of new social strata, their interests and the world around us – all these factors encourage people, who were and remain the main source of enrichment of the language, to the formation of new linguistic units and enrichment of the colorful arsenal of linguistic means. The emergence of new concepts, realias and phenomena that require a name and the need to update old expressions that have lost their former expressiveness, the constant need of people in figurative expressions - these factors are precisely due to the continuous process of updating phraseology. Phraseological neologisms are fruitfully formed, assimilated and actively function in children's speech. **Research methods.** The linguistic picture of the world is largely is caused by the phenomenon of idiomaticity – both intralingual and interlingual, but not limited to it, because it

is the product of mental and speech activity, which introduces the semantic distribution of reality, that is unique to any language. Phraseological level of language is characterized by the greatest dynamics of development and intensive processes of modification, particular in children's speech. **Result.** The emergence of new concepts, realias and phenomena requiring a name, the need to update the old expressions that have lost their former expressiveness, the constant need of children in figurative expressions, these are exactly the factors that lead to the process of phraseology being constantly updating. The phraseology is the field of scientific research, which is of great interest among linguists and has been actively studied from different perspectives during the last years. The emergence and life of linguistic realias depends not only on social needs, but also on various extra-linguistic factors. In scientific studies of the interaction of language and culture, current affairs arose – the elucidation of etymological sketches and spheres of origin of individual compounds.

Key words: phraseology, figurative speech of children, semantics, modification, phraseological neologisms.

Зоряна Мацюк. Фразеологічні модифікації в усній речі дітей 6–7-літнього віку. Мета дослідження. Фразеологічний рівень мови відзначається найбільшою динамікою розвитку і характеризується інтенсивними процесами модифікації. Такі зміни відбуваються в результаті дії внутрішніх і зовнішніх факторів. Професійна і соціальна діяльність людей, реалії і факти багатогранного життя і інтереси людей, оточуючий світ – все це підбурює народ, який був і залишається основним джерелом збагачення мови, до формування нових мовних одиниць, до розширення колоритного арсеналу мовних засобів. Фразеологічні неологізми плідно утворюються, засвоюються і активно функціонують в дитячій мові. **Методи дослідження.** Лінгвістика за всю історію свого розвитку створила власні (спеціальні) методи, актуальні для наших досліджень, зокрема: структурний метод, лінгвістичний метод і методи таксономічних і динамічних описань. **Результат.** З'явлення нових понять, реалій і явищ, які потребують назви, необхідність оновити старі висловлювання, які втратили свою виразність, постійна потреба дітей в образних висловлюваннях – це саме ті фактори, які підтримували безперервний процес оновлення фразеології. Виникнення і життя мовних реалій залежить не тільки від суцільної потреби, але і від різних невербальних факторів.

Ключові слова: фразеологія, образне мовлення дітей, семантика, модифікація, фразеологічні неологізми.

Стаття надійшла до редколегії 10.03.2019 р.

UDC 37.013.7:377

THE BASICS OF ADULT EDUCATION IN THE CONTEXT OF FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Tetyana Pernarivska

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of modern European Languages University of State Fiscal Service of Ukraine, Kyiv region, Irpin, Ukraine, pertat@ukr.net

DOI: <https://doi.org/10.29038/2415-8143-2019-01-58-65>

The purpose of the study. To study the basics of adult education in the context of studying foreign languages. The purpose of the article is to analyze the peculiarities of adult education, psychological difficulties and ways to overcome them. A number of problems are described: between goals, content, forms of organization, conditions of adult learning, as the demand for adult education has gained a new highest level in Ukraine in connection with European integration processes. **Research methods.** The following research methods were used for solving the tasks: theoretical: analysis and synthesis during the processing of linguistic, psychological, pedagogical and methodological literature on the problem under investigation. The author analyzes the problem of improving the communication skills of adults in foreign languages as the main condition for increasing their competitiveness in the international market.

Particularly relevant in the context of European integration acquires foreign language training of adults. **Result.** As a result of the analysis of the problem, it came to the conclusion that effective ways of improving this competence will be to establish cooperation between teachers as a practical language course and other academic disciplines, to systematically and scientifically based use of ICT technologies, to revitalize academic mobility, to improve the certification procedure knowledge of foreign languages, improvement of theoretical and methodological foundations of teaching programs, textbooks, language manuals.